

Posudek diplomové práce

„Osel domácí – hospodářské zvíře nebo domácí mazlíček? (Chov a uplatnění oslů domácích v Polabí – případová studie)”

autorky Bc. Elišky Diblíčkové, UK FHS Katedra sociální a kulturní ekologie, 2014

Autorka předložila k obhajobě diplomovou práci, v níž je předmětem jejího zkoumání osel domácí, přesněji jeho využití v oblasti středního Polabí. Autorka jednoduše popisuje proces domestikace a šíření oslů domácích ve světě a stručně sumarizuje jejich historii využívání a současné trendy. Vhodně tak uvádí předmět svého studia do širšího kontextu, význam své práce pak trefně zasazuje do současného stavu povědomí v našich oblastech, kde poukazuje na nedostatek resp. neexistenci obsáhlejších studií o oslech domácích v rámci České republiky.

Po obsahové stránce je práce solidně vystavěná, nabízí logické členění s poměrně přesnými a dobře uchopitelnými definicemi výchozích pojmů a jasně formulovaným výkladovým rámcem. Bohužel však chybí jasné stanovení hypotézy, kterou by autorka chtěla ověřit, byť ji intuitivně vystihla v kapitole 3.4. Vztah lidí a zvířat, ve které vysvětluje široký interval možností, z jakých pohnutek lidé chovají zvířata. Také vytyčené výzkumné otázky jsou příliš úzké, autorka se jich sice při zpracování své práce poctivě drží a detailně na ně odpovídá, nicméně tím výstupy práce nenabízí širší přesah.

Z hlediska metodologie má práce nevyrovnanou úroveň. Autorka několikrát zmiňuje, že v původním záměru se chtěla zaměřit na celou Českou republiku, nicméně okolnosti ji donutili věnovat se malému území. Toto považuju za přínos, díky zacílení na jednu oblast zde mohla osobně oslovit v podstatě všechny majitele oslů domácích, což poskytuje jednoznačně nejlepší vstupní data. Pro jejich získání a následné zpracování autorka zvolila metody, které dokázala z teoretického hlediska přesně popsat, bohužel ne vždy je dokázala autorka správně použít. Příkladem jsou data o tom, jak dlouho chovatelé osly chovají a z toho vyvozované závěry. Autorka zde uvádí, že: „Výzkum v Polabí částečně potvrzuje, že s chovem osla domácího začínají lidé v poslední době a že rostoucí trend bude pokračovat.“ Přitom z tabulky č.3 je patrné, že 8 respondentů ze 13 chová osly 5 a více let. A ostatně v tabulce č. 3 sama autorka vypočítává průměr délky chovu jako hodnotu 9,23 roky, což ovšem není vzhledem k danému souboru dat vhodný statistický nástroj. Vhodnější je například medián, který ukazuje, že se stejnou četností se objevuje chov v délce 1, 5 a 15 let – u všech ve dvou četnostech. Nelze tedy za použití těchto jednoduchých funkcí poznat převládající trend, k tomu by bylo nutné použít komplexnější statistické metody. Rozhodně proto nelze říct, že lidé začínají s chovem oslů v Polabí v poslední době. Stejně tak autorka uvádí, že: „Respondenty, kteří mají pouze jednoho osla, bych označila za chovatele oslů začátečníky.“ Nicméně, pohled do stejné tabulky č. 3 odhaluje, že jednoho osla celkem vlastní 7 respondentů ze 13, přitom z těchto sedmi chovatelů jich 4 vlastní osla 5 a více let, 3 chovatelé vlastní osla jeden až tři roky. Nadpoloviční většina majitelů jednoho osla jsou tedy zkušené chovatelé, začátečníci jsou v menšině.

Ukazuje se tak, že autorka zřejmě některá data interpretovala pocitově, na základě předpokladů a obecných tvrzení. Kvůli těmto interpretačním nepřesnostem práce částečně ztrácí na vypovídací hodnotě. Celkově kladně hodnotím způsob získávání dat, kde je velmi dobře sestavený dotazník, dobře byl veden strukturovaný rozhovor, autorka evidentně zvládla zaznamenat množství údajů, sběru dat věnovala dostatek času a v daném území oslovila zřejmě všechny majitele oslů. Takto získala velmi dobrý soubor dat. Samotné zpracování dat v některých konkrétních případech pak vidím jako slabinu práce.

Práce nemá vědecké ambice, nepoužívá při zpracování dat žádné vhodné statistické nástroje, vzhledem k výše popsaným občasným chybám při interpretaci dat je nutné předkládané závěry brát

poněkud s rezervou. Nicméně samotný souhrn získaných odpovědí od oslovených respondentů je silnou výpovědí o stavu chovatelství oslů na území středního Polabí a pozorný čtenář si v práci nalezne mnoho zajímavých informací. V tomto vidím u práce velký přínos, autorka přece jen pečlivě zmapovala maximum majitelů oslů na daném území a práce má dle mého názoru větší potenciál jako sociologická studie, než se z ní autorce podařilo vytěžit. Škoda, že si autorka nekladla větší cíl, který by se týkal dotažení studie do praktičtějšího konce – například si dokážu představit, že by šlo zpracovat detailní SWOT analýzu. Ta by mohla následně dobře sloužit všem budoucím zájemcům o chov osla domácího jako zdroj přehledně sestavených, zásadních informací.

Co se týká práce s literaturou, považuji rozsah použitých a citovaných zdrojů za dostatečný, autorka se dobře zorientovala v cizojazyčné literatuře, přiměřeně také zdrojovala z internetu, kde se zaměřila na důvěryhodné zdroje. Z formálního hlediska je používání citací a seznam použité literatury zcela v pořádku.

Práce je ze stylistického hlediska dobře zpracovaná, text je čtivý, logicky sestavený, autorka text místy vhodně doplňuje citacemi respondentů, což působí nenuceně vtipně. Gramaticky je text na vysoké úrovni, nalezla jsem jen velmi málo drobných chyb. Snad jediné, nad čím jsem se chvíli pozastavovala, byl tvar prvního pádu množného čísla u oslů, kde autorka zásadně používá tvar „oslové“. Sama se kloním spíše k variantě „osli“. Autorkou používaný tvar má dle mého názoru lehký nádech antropomorfní konotace. Z hlediska pravidel pravopisu je ale tento tvar v pořádku.

Formální stránku práce autorka zvládla velmi dobře, práce obsahuje standartní členění, všechny části jsou správně očíslovány, seřazeny a graficky dobře zpracovány.

Celkový přínos práce spočívá především v získání detailních informací od majitelů oslů v Polabí, a to z hlediska jejich motivací pro chov těchto zvířat. Data byla získána kvalitním způsobem, práci bych vytkla na několika místech následně zpracování těchto dat. I tak je práce celkově hodnotná, formálně velmi dobře odvedená a nabízí zdroj mnoha zajímavých informací. Proto práci doporučuji k obhajobě, hodnotním ji známkou velmi dobře a dávám jí 13 bodů.

Otázky:

Autorka uvádí, že provedla rozhovor s několika chovateli oslů mimo střední Polabí a nezařadila je do své práce. Mohla by uvést, jestli se tyto chovatelé ve svých odpovědích v něčem výrazně odlišovali od majitelů oslů v Polabí?

Dále pak, jestli autorka předpokládá v jiných regionech České republiky odlišné motivace a způsoby chovu oslů domácích?

A na závěr autorka uvádí, že jí vypracovaná metodologie je vhodná ke zkoumání fenoménu chovu oslů domácích kdekoli na území České republiky a pro nový výzkum by zvolila území odlišného charakteru, uvádí konkrétně Prahu. Zajímalo by mě, zda autorka tuší, kolik žije na území hlavního města oslů?

A nakonec autorce přeju hodně zdaru do budoucna s plánovaným chovem vlastního osla domácího.

Mgr. Zuzana Veverková,

dne 22.8.2014 v Kyjově